

Ceramic Series

ABERYSTWYTH ARTS CENTRE NO. 31

Phil Rogers

Photography: Keith Morris

Phil Rogers' stoneware pots are thrown on the wheel, simply decorated, and use glazes based on the ash of burnt wood — pine, oak, elm — which during firing fuse to the surface of the clay, rather than just coating it, and bring forth a range of muted brown, khaki and olive colourings. It is simple enough to describe what Phil Rogers makes using these methods — storage jars, teapots, bowls, jugs, vases, jars, casseroles, and other items of domestic ware similar to those made by many a contemporary sole-trading country potter, which we can easily convince ourselves we really need if they appeal to us enough to reach into our pockets and make a purchase. But it is not so easy to define the qualities which make Phil Rogers' pots much more than just routine — that render them attractive not only to the domestic cook in search of storage, but also to the National Museum of Wales

for its permanent collection.

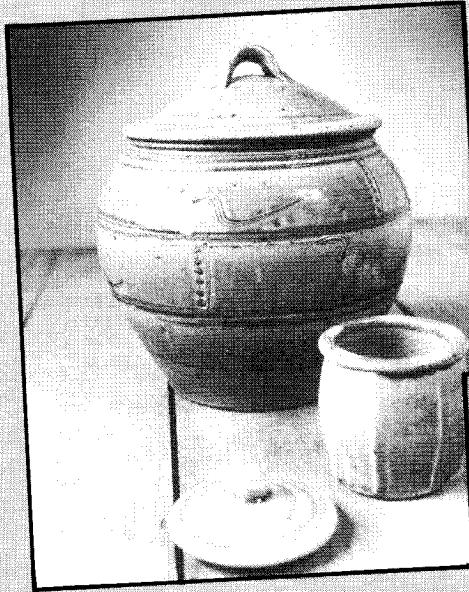
At the moment, such is the effect of the exciting new wave of eccentric highly coloured ceramics, cross-bred with art at one end and fashionable design at the other, that one tends to speak almost apologetically, and certainly defensively, of those potters who unequivocally follow the "Leach tradition" of utilitarian ware. Consequently, the work of a potter like Phil Rogers has become more difficult to write about convincingly, because its qualities come just as much through the unfashionable exercise of restraint and consolidation as from innovation and free expression. Their quiet strength, tempered with the vital marks of processes which have to be carried out quickly and with confidence, is revealed as much through owning and handling and greeting them in a warm kitchen on a cold morning, as it is through viewing behind glass in a gallery showcase.

Ceramic Series

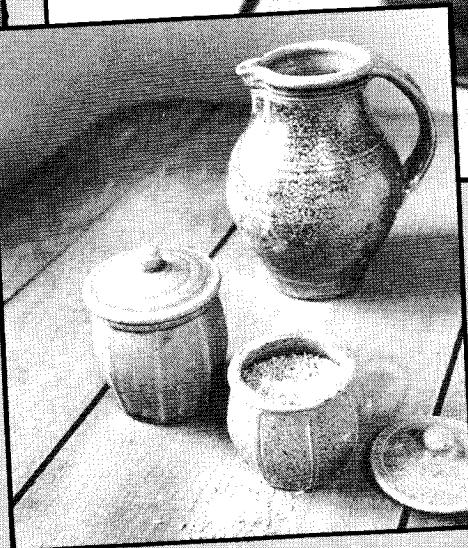
Rogers has always liked "old things" of an unsophisticated sort, and his pottery is imbued with the spirit of the traditional country potter, though he realises that he is set apart from them by choosing to make pots from start to finish entirely alone, and also by having to charge a lot more for his ware than the few pence a country pottery would have asked.

The decoration of Rogers' pots might be described as traditional in its simplicity and effectiveness. He always decorates his pots whilst they are still on the wheel, or at the moment they come off the wheel, and to do it at any other stage, he feels, would dissipate the overall harmony of form and decoration. So the decoration is made quickly and directly *into* the damp clay, rather than being added later to its hardened surface. Some of the basic thrown forms are first slightly flattened and made oval, others are pressed "square", or "faceted" by throwing a cylindrical shape to double normal thickness, and quickly and unhesitatingly trimming it with a cheese cutter to make the facets, which are then eased into shape from the inside.

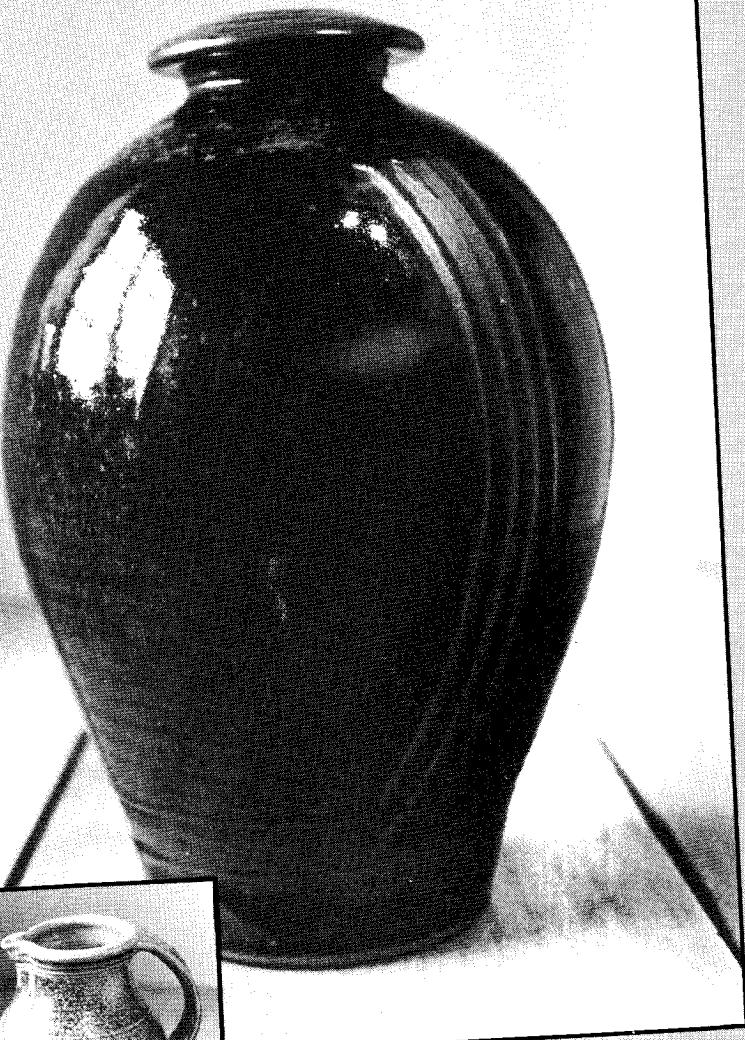
Easy to say, but not so to do with confidence. The edges of the facets are emphasised by pressed or incised lines, and purely decorative hatching, combing and drawing is added. Simple plant motifs which seem to have come from some traditionally received vocabulary of vegetal decoration, are in fact accurate simplified depictions of wildflowers and thistles which are familiar to Rogers from local hedgerows passed whilst taking his dog for its twice-daily walk. When fired, the ash glaze gathers and "pools" wherever these lines and marks have been made. Occasionally, the pots are dipped in clay slip before glazing, and the slip is "drawn through", either when the glaze has dried, or whilst it is still viscous. Unusually, some of Rogers' other recent pots feature decorative brushwork with pigment or wax, or the rapid combing of slip all around the vessel in one go, an action sometimes made by the potter's finger.

It is fifteen years since Phil Rogers started making pottery. As an art student in Swansea, he dabbled in pottery as part of his course, never amounting to more than that. But during his first teaching job, when his headmaster voiced a desperate plea for a potter within the art department, Rogers was attracted by the idea, "lied a bit", and found himself saddled both with that responsibility and an insurmountable urge to develop and refine his skills as a potter, to which end he worked unpaid at a pottery in Peterborough during the summer holidays. Eventually, he was to give up teaching completely to become a full-time potter, and set up a studio in

a former gas showroom in the centre of Rhayader. About four years ago, when space became a problem ("tip-toeing gently over the pots to get to the door"), he moved to the outskirts of the town, to an ancient house where an eighteenth century cow-shed has been converted into a workshop and showroom, while across the yard another outhouse contains his large oil-fired down draught kiln for reduction stoneware and a more recent small catenary salt-glazing kiln. He sells to the public direct from his showroom, as well as through craft shops from Llandrindod Wells to Belgium. During the summer months he supplements his income by happily running pottery courses which are now always full subscribed.

On a fine day, overlooking the Wye Valley, Marston Pottery seems an enviable workplace, but an easy life it is not. Visit Rogers during a firing cycle and he will abandon you at regular intervals to check its progress and make adjustments to the large kiln blasting away. Then you

will realise that the craft of pottery lies just as much at this end of the making process as in shaping malleable clay on the wheel. Experiment on the wheel and you risk losing some time, a bit of confidence, and a lump of re-cyclable clay. But experiment too speculatively within a thirteen-hour firing cycle and a whole batch can go west. And accidents will happen too — particularly with the new salt-glaze kiln which has diverted Rogers' attention from his ash glazes sufficiently to threaten taking as much of his time.

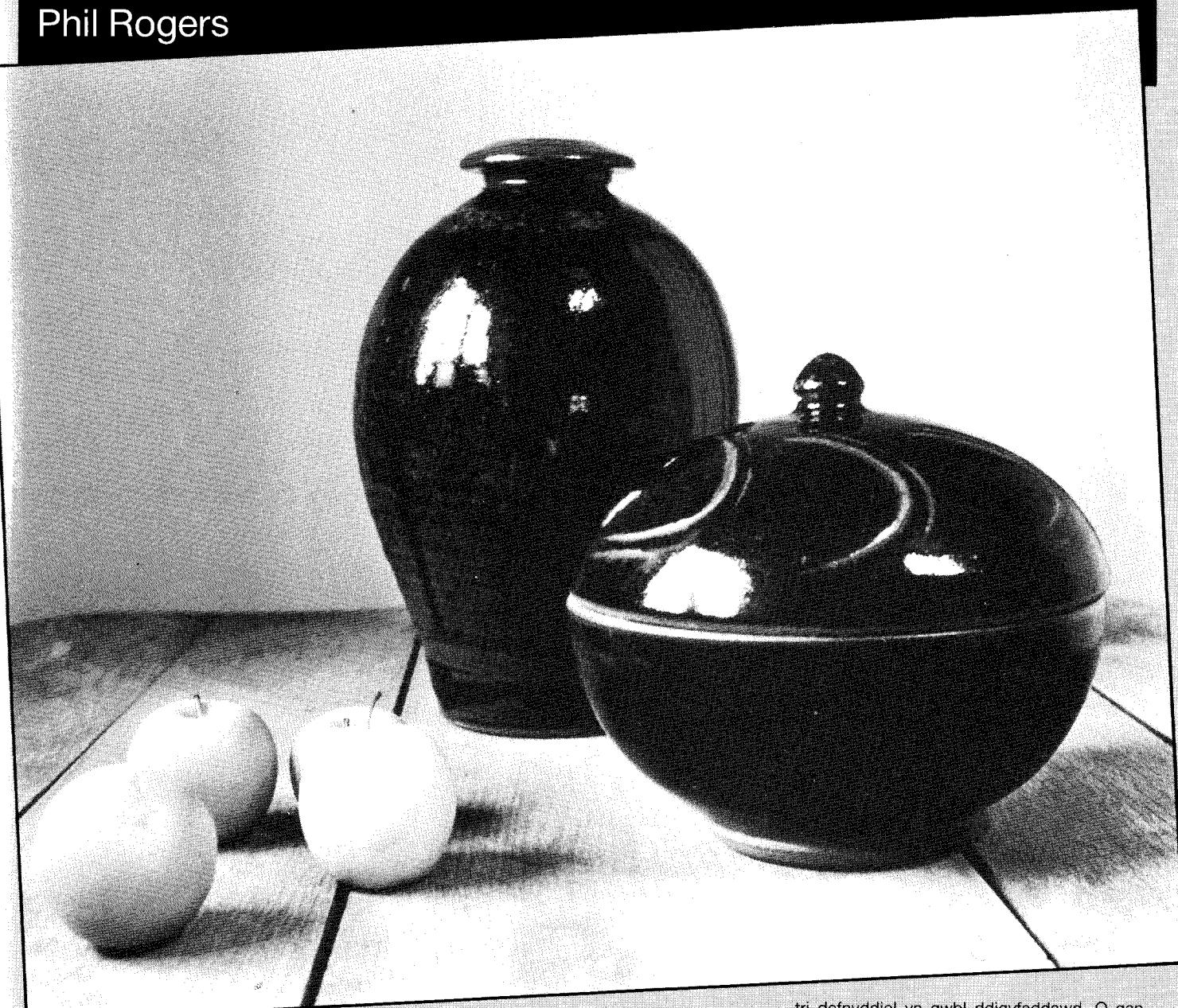
Even those potters who depend for their living upon making a considerable turnover of pots seem to have a longer span of patient expectations underlying their endeavours than most of us (except perhaps for people who grow trees). Only now, after four years at his present workshop, does Rogers feel that his working pattern is beginning to settle down. It takes that long to get on the right side of a new kiln, apparently. His first decade as a potter turned with his participation in an important group exhibition organised by the Craftsmen Potters Association in homage to Bernard Leach. This comprised an important watershed for Rogers, and since then he has felt that "with experience has come a certain relaxation, born out of confidence". With this present display we are the fortunate beneficiaries of examples of a new sort of freedom infusing some of the elements which go to make up Phil Rogers' work.

David Briers

Y Gwylod Gerameg

CANOLFAN Y CELFYDDYDAU ABERYSTWYTH RHIF 31

Phil Rogers

Cynhyrchrir potiau crochenwaith caled Phil Rogers ar y droell, caint eu haddurno'n symd drwy ddefnyddio gwydreddau sydd wedi eu seilio ar ludw coed — pîn, derw, llwyfen — sydd yn ystod y tanio yn ymdoddi i arwynebedd y clai, yn hytrach na dim ond yn ei orchuddio, gan gynhyrchu amrediad o liwiau tawel brown, caci ac olewydd. Gwaith digon hawdd yw disgrifio'r hyn y mae Phil Rogers yn ei lunio drwy'r dulliau hyn — jariau storio, tebotiau, bowlenni, jygiau, fflolau, caserolau, ac amryw eitemau o lestri domestig tebyg i'r rhai a wneir gan lawer o crochenyddion gwlad sy'n masnachu ar eu liwt eu hunain. Llestri ydynt y gallwn ein perwadio ein

hunain yn rhwydd fod arnom eu gwir angen os ydynt yn apelio digon atom i beri i ni fynd i'n pocedi a'u prynu. Ond nid gwaith mor hawdd yw diffinio'r nodweddion sy'n codi potiau Phil Rogers uwchlaw'r cyffredin ac sy'n eu gwneud yn atyniadol, nid yn unig i'r sawl sy'n coginio gar-tref ac yn chwilio am le i storio pethau, ond hefyd i Amgueddfa Genedlaethol Cymru ar gyfer ei chasgliad parhaol.

Ar hyn o bryd, gan gymaint yw effaith y don newydd o gerameg ecsentrig hynod o liwgar, sy'n gymysgfa o gelfyddyd ar un llaw ac o gynllunio ffasiynol ar y llaw arall, mae rhwun yn tuedd i fod bron yn ymddihewrol, ac yn sicr yn arddiffynol, wrth gyfeirio at y crochenyddion hynny sy'n dilyn "traddodiad Leach" o greu lles-

tri defnyddiol yn gwbl ddifyfaddawd. O ganlyniad, mae hi wedi mynd yn fwy anodd i ysgrifennu'n argyhoeddiadol am waith crochenydd megis Phil Rogers, gan fod ei nod-weddion yn cael eu hamlygu lawn cymaint drwy gynildeb a chyfnethiad, sydd bellach yn rhinweddau anffasiynol, ag y maent drwy wreiddioldeb a rhyddid mynegiant. Fel y gwelwch — rwyf wedi llwyddo i beri iddo swnio'n anniddorol yn barod.

Ychydig flynyddoedd yn ôl bûm yn gweld arddangosfa o botiau gan Richard Batterham (crochenydd y mae gan Rogers y parch mwyaf iddo) yn y Ganolfan Crefft Brydeinig, fel y'i gelwid bryd hynny. Ar fy ffordd i mewn aeth pâr ifanc a oedd yn gadael heibio i mi, a chlywn y dyn yn dweud wrth y ferch, "Wel am arddangosfa

ddiflas". Wel, efailai fod peth gwir yn hynny, a'i bod yn ddiflas, hynny yw fel arddangosfa, — oherwydd ni lunwyd potiau Batterham, mwy na rhai Rogers, gyda'r bwriad o'u harddangos *en masse* ar blith. Daw eu cryfder tawel, sydd wedi ei dymheru â nodau hanfodol y prosesau sy'n rhaid eu gweithredu'n gyflym a hyderus, i'r amwg yn gymaint drwy eu meddu a'u cyfarch mewn cegin gynnes ar fore oer, ag y daw drwy edrych arnynt drwy wydr cwpwrdd addangos mewn oriel.

Mae Rogers bob amser wedi bod yn hoff o "hen bethau" diymhongar, ac mae ei crochenwaith wedi ei drwytho yn ysbryd y crochenydd gwlaid traddodiadol, er ei fod yn ymwybodol ei fod yn wahanol iddynt gan ei fod yn devis llunio potiau o'r cychwyn i'r diwedd yn gyfangwbl ar ei ben ei hun, a hefyd am fod yn rhaid iddo godi llawer mwy am ei lestri na'r ychydig genniogau y byddai crochenydd gwledig wedi ei ofyn.

Gellid dweud fod yr addurn ar botiau Rogers yn draddodiadol yn ei symylrwydd a'i effeithlonrwydd. Mae bob amser yn addurno ei botiau tra maent yn dal i fod ar y droell, neu'r foment y dönt oddi arni, a byddai gwneud y gwaith unrhyw bryd arall, yn ei farw ef, yn tarfu ar harmoni cyffredinol y ffurf a'r addurn. Felly gwneir yr addurno yn gyflym ac yn uniongyrchol yn y clai gwylb, yn hytrach na'i ychwanegu'n ddiweddarach ar ôl i'r arwynebedd galedu. Caiff rhai o'r ffurflau sylfaenol a gynhyrchir ar y droell eu gwasgu ychydig i ffurf hirgrwn, caiff eraill eu gwasgu'n "sgwâr", neu eu "ffasedu" drwy lunio

ffurf silindrig ddwywaith y trwch arferol ar y droell, ac yna'i drimino'n gyflym a dibetrus gyda gwifren gaws i lunio ffasedau sydd wedyn yn cael eu gweithio'n dringar i'w furf briodol o'r tu fewn. Mae'n llawer haws ei ddweud na mynd ati'n hyderus i'w wneud. Caiff ymylon y ffasedau eu tanlinellu gyda llinellau wedi eu rhychu neu eu pwysio i'r clai, ac yna ychwanegir addurniadau pur drwy ricio, cribo a thynnu. Darluniau cywir symledig o flodau gwyltton ac ysgall y mae Rogers yn gyfarwydd a'u gweld ar gloddiau lleol wrth fynd a'i gi am dro ddwywaith y dydd, yw'r motifiau syml o blanhigion sy'n edrych fel pe baent wedi dod o ryw restr draddodiadol o addurniadau llysieuol. Wrth ei danio mae gwyddredd lludw yn casglu ac yn ffurfio "pyllau" ble bynnag y mae'r llinellau a'r marcian hyn i'w cael. Yn achlysurol, caiff y potiau eu trochi mewn slip clai cyn eu gwydro, a chaffy slip ei ddatgelu naill ai ar ôl i'r gwyddredd sychu neu tra mae'n dal yn ludiog. Yn llai cyffredin mae rhai o botiau diweddar Rogers yn cynnwys brwswaith addurnol gyda lliw neu gwyr, neu slip wedi ei grigo'n gyflym yr holl ffordd o amgylch y lles, gwaith y mae'r crochenydd yn ei wneud a'i fysedd ar bydai.

Aeth pymtheng mlynedd heibio ers i Phil Rogers ddechrau ymhel â crochenwaith. Pan oedd yn tyfyrwr celf yn Abertawe, roedd rhwymaint o crochenwaith yn rhan o'r cwrs, a dyna'r cwbl. Ond pan oedd yn ei swydd gyntaf fel athro ysgol a'i brifathro yn hynod o awyddus

i gael crochenydd yn rhan o'r adran gelf, temtiwyd Rogers gan y syniad, dywedodd "gelywyd neu ddau", a'i gael ei hun yn ysgwyddo'r cyfrifoldeb hwnnw ynghyd ag awydd angerddol i ddatblygu ac i berfffeithio ei fedrau fel crochenydd, ac i'r diben hwnnw bu'n gweithio'n ddi-dâl mewn crochenydd yn Peterborough yn ystod gwyliau'r haf. Yn y diwedd rhododd y gorau i ddysgu a mynd yn crochenydd llawn amser gan agor siwtio mewn hen siop nwyr ynganol Rhaeadr. Tua phedair blynedd yn ôl, pan oedd prinder lle yn broblem ("cerdded ar flaenau nraed dros botiau i gyrraedd y drws") symudodd i gwr y dref, i hen dî lle yr addasodd teudy o'r ddeunawfed ganrif yn weithdy ac yn ystafell arddangos, ac un arall o'r tai allan yr ochr arall i'r burth i gynnwys ei odyn rhwydwytho fawr sydd wedi ei gwneud o frics ac yn llosgi olew, ac odyn gatena gwyddredd halen fechan twy diweddar. Mae'n gwerthu'n uniongyrchol i'r cyhoedd yn ei ystafell arddangos yn ogystal â thrwy siopau crefft o Landrindod hyd Wlad Beig. Yn ystod misoedd yr haf mae'n ychwanegu at ei incwm yn bur ddedwyd drwy redeg cyrsiau hyfforddi crochenwaith, cyrsiau sydd bob amser yn llawn erbyn hyn.

Ar ddiwrnod braff wrth edrych i lawr ar Ddyfrlyn Gwy, mae Crochenydd Marstan yn ymddangos yn lle ddefrydol i weithio ymddyddo, ond nid yw'n fywyd hawdd o gwbl. Os ewch i ymwid â Rogers yn ystod cyfnod tanio bydd yn eich gadael o bryd i'w gilydd i fwrr golwg ar bethau ac i drin a thrafod yr odyn fawr sy'n chwymhellu tanio. Byddwch yn sylweddoli wedyn fod y rhan hon o'r broses yn gymaint rhan o grefft y crochenydd â'r gwaith o lunio'r clai hydrin ar y droell. Y pergl wrth arborff ar y droell yw colli peth amser, tipyn o hyder a chlap o glai y gall ei ail-ddeifyddio. Ond byddai arborff i'r fentrus gyda chyfnod tanio o dair awr ar ddeg yn gallu golygu y byddai llond odyn o waith yn mynd i'r gwellt. Mae damweiniau'n digwydd hefyd — yn karbenig gyda'r odyn gwyddredd halen newydd sydd wedi mynd â chymaint o sylw Roger oddi ar ei wydredau lludw nes ei bod yn mynd â bron gymaint o'i amser.

Mae gan hyd yn oed y crochenyddion hynny sy'n dibynnu am eu bywoliaeth ar gynhyrchu cryn swm o botiau, ddogn helaethach o amynedd wrth fynd ynglŷn â'u gorchwylion na'r mwyafrif ononom (ac eithrio pobl sy'n tyfu coed efailai). Dim ond nawr, ar ôl pedair blynedd yn ei weithdy presennol, y mae Rogers yn teimlo fod ei batrwm gwaith yn dechrau sefydlogi. Mae'n ymddangos ei bod yn cymryd cymaint â hynny o amser i ddod i delerau â'r odyn newydd. Ar ddiwedd ei ddegawd gyntaf fel crochenydd bu'n cymryd rhan mewn arddangosfa grwp bwysig a drefnwyd gan Gymdeithas y Crochenyddion Crefft yn deyrnged i Bernard Leach. Roedd hyn yn garreg filltir bwysig i Rogers, ac ers hynny mae wedi timlo fod "peth ymlacio, yn deillio o hyder, wedi dod yn sgil profiad". Yn yr arddangosfa hon rydyn ni'n ddigon ffodus i gael elwa ar y math newydd o ryddid sy'n hydreddio rhai o'r elfennau sy'n rhan o waith Phil Rogers.

David Briers

